Norway grants

ИСДП

ДОСТЪП ДО СПРАВЕДЛИВОСТ

ЗНАЙТЕ ПРАВАТА СИ! ПОТЪРСЕТЕ ПОМОЩ.

Ако се предполага, че детето Ви е извършило престъпление, срещу него ще бъде образувано наказателно производство. Производството е наказателно, когато различни хора, които работят в съдебната система, изследват и решават дали е извършено престъпление и какви ще са последствията.

Независимо какво е извършило детето Ви, то има права, които всички, които работят по случая, са длъжни да спазват.

Ако детето е над 14 г. то може да бъде потърсено за разпит, за свидетелски показания, както и да бъде задържано от полицията.

ИМАТЕ ПРАВО НА:

УВАЖЕНИЕ – да Ви говорят на „Вие", да се обръщат към Вас и детето учтиво, да говорят внимателно и любезно.

ЗАЩИТА – адвокат. Ако нямате пари, на детето трябва да бъде назначен служебен.

ИНФОРМАЦИЯ – ако детето е задържано, то има право да бъде информирано за своите права при задържане. Вие също имате право да бъдете информирани от разследващия полицай, от инспектора в Детска педагогическа стая или от прокурора. Имате право на информация по всяко време на делото и можете да искате да се запознаете с всички материали по него.

Ако не разбирате нещо, **ПИТАЙТЕ** – всеки служител е длъжен да Ви обясни, докато е сигурен, че сте разбрали.

КОЙ ЩЕ ВИ ПОМОГНЕ?

СОЦИАЛЕН РАБОТНИК – социалният работник от Център за подкрепа на деца и родители или друга социална услуга ще Ви изслуша предварително и ще уведоми адвоката Ви и съда за проблема Ви.

АДВОКАТ – той знае как да Ви помогне пред институциите и в съдебната зала и ще защити правата Ви.
Ако нямате средства Вие да наемете адвокат на детето си, **трябва да поискате от съда да му бъде назначен** и той ще защитава детето ви **безплатно.**

ПРЕВОДАЧ – ако детето не разбира езика, на който му говорят, има право на преводач , който да му помогне при разговорите. Също така детето има право на други средства, с които да се изрази – играчки, рисунки, помощни средства за деца с увреждания и други.

ПСИХОЛОГ/ПЕДАГОГ – човекът, който най-добре може да разбере детето Ви и да го предразположи да разкаже за случилото се.

МЕДИЦИНСКО ЛИЦЕ – детето Ви има право на медицински преглед.

СЪДИЯ – той ще реши делото в съда, след като се запознае със случая.

КАК ТРЯБВА ДА ПРОТЕЧЕ РАЗПИТЪТ?

Независимо какво е направило детето, то не може да бъде принудено да дава показания.
Детето има право да не говори, ако това не е в негов интерес.

Не се съгласявайте да го карат да разказва за случилото се, ако на разпита не присъства адвокатът му.

Независимо какво е направило детето, за да е сигурно, че няма да бъде принудено да се признае за виновно в извършване на престъпление и за да се чувства спокойно, то има право да бъде разпитано **в сигурна и щадяща обстановка.**

Ако детето Ви е по-малко от 14 г. имате право да присъствате на разпита.

Ако детето Ви е на по-малко от 14 г., не може да бъде съдено за престъпление.

Ако е на 8 или повече години може да отговаря пред Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, която да проведе възпитателно дело. Вие имате право и сте длъжни да присъствате на възпитателното дело пред местната комисия. На това дело детето има право да бъде представлявано от близък човек, на когото вярва или от адвокат.

Вие имате право да задавате въпроси и да посочвате свидетели.

Ако смятате, че решението на комисията е неправилно или несправедливо, Вие имате право в 14-дневен срок да го обжалвате пред районния съд. Решението на районния съд е окончателно.

Ако местната комисия смята, че трябва да бъде наложена мярка настаняване в Социално-педагогически интернат или във Възпитателно училище-интернат, тя ще изпрати делото на районния съд. Решението на съда за налагане на тези мерки можете да обжалвате пред окръжния съд в 14 дневен срок.

Вие като родител имате право да участвате във всички съдебни заседания, да искате да бъдат събирани доказателства, да бъдете изслушвани и да защитавате своето дете.

СИНЯ СТАЯ

Всяко дете над 14 г., заподозряно и обвинено за извършител на престъпление може да бъде разпитано в **синя стая** – щадяща среда.

В стаята има камери и микрофон. **Добре е да се запише разпитът.** Това ще гарантира по-голяма сигурност на детето.

ИНДИВИДУАЛНА ОЦЕНКА

Имате право да поискате да се направи **индивидуална оценка** на детето Ви възможно най-бързо, преди да участва в разговори или съдебни процедури.

Вие имате право да поискате тази оценка да се направи от специалисти в социалните услуги. Това ще помогне на прокурора и на съдията по-добре да разберат какви са причините за извършване на престъплението и какви са нуждите на детето, за да не извърши отново престъпление.

Тя ще покаже също **дали има опасност за детето** някой от другите извършители да го заплашва или да му обещава нещо, ако излъже.

Полицията няма право да задържи детето за повече от **24 ч. – ЕДИН ДЕН.**
Прокурорът може да повдигне обвинение на детето и да го задържи за още **72 ч. – ТРИ ДНИ.**

Само съдът може да разреши детето да бъде задържано за по-дълго време като му наложи мярка задържане под стража.
Ако детето Ви бъде задържано в арест, има право да бъде настанено отделно от възрастните.

Имате право да искате всички действия, свързани с детето Ви да бъдат извършени възможно най-бързо.
По време на задържането, детето Ви има право на достъп до образование, за което може да попитате адвоката, който го защитава.
Никой служител **няма право да разпространява информация за случилото се с детето, без Ваше съгласие.** Нямат право нито журналисти, нито граждани да снимат Вас или детето и да съобщават името му, без Ваше съгласие.
Имате право да Ви кажат как и на кого можете да се оплачете от всичко, което нарушава Вашите права или правата на детето Ви.

КОНТАКТИ, на които може да потърсите помощ:
тел. 112 – безплатен телефон за спешни случаи
тел. **02/920 42 38** или **0897011896** – специализирана услуга на Институт по социални дейности и практики.

Проект "Достъп до справедливост" се финансира по Малка грантова схема на Програма „Правосъдие" на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021